

Aar blev der opført Villaer, der kostede 200 000—300 000, ja, nogle til op imod 1 Mill. Kr., alle til Beboelse for en enkelt Familie. Paa samme Tid fandt en betydelig Udvidelse Sted af mange Fabrikvirksomheder. Det kunde betale sig, og der blev sagt til Bygningshaandværkerne: Det er lige meget, hvad det koster, naar blot vi kan faa det opført i en Fart. Jeg kender mange, mange Tilfælde paa, at naar en Murersvend eller en Tømrersvend gik hjem fra sit Arbejde, og han saa mødte en Murermester eller Tømrermester, sagde denne til ham: Kunde du ikke have Lyst til at tage hen og arbejde for mig? Nej, det kunde vedkommende da ikke, for han havde faaet Arbejde hos sin gamle Mester og tænkte ikke paa at gøre Forandring. Ja, men jeg vil give dig 50 Ø. eller 1 Kr. mere i Timen, lød Svaret saa tidt. Og det skulde der jo meget til at staa for, og i mangfoldige Tilfælde blev Resultatet det, at vedkommende Svend gik til den Mester, som bød over. Skal der lægges noget virkeligt Ansvar paa nogen for de urimelige Byggepriser, der er Tale om i denne Periode, kan de Herrer Bygmestre aldeles ikke fralægge sig deres store Del af Ansvaret.

Hvis nu Regeringen vil gaa til at sætte Byggeriet i Gang, og det er da noget, Regeringen kan gøre uden at komme i Konflikt med sin egen Samvittighed og uden at komme i Konflikt med de hidtil hævdede Grundsætninger om, at Krisen, den industrielle Krise, skal have sit eget Forløb, uden at man blander sig i det, hvis Regeringen kan overvinde sig til at tage fat her, er der ikke Tvivl om, at meget vil rette sig. Vi har fra tidligere Perioder Erfaring for, at en Byggekriser kan virke lammende langt udenfor Bygningshaandværkets Omraade. Møbler vil blive fabrikeret, forskellige Husgenstande vil blive forarbejdet, i det Tilfælde der bygges og kan stiftes Hjem. Jeg vil derfor henstille til den højtærede Indenrigsminister, at han alvorligt overvejer dette Spørgsmaal. Jeg vil ikke henstille til ham at nedsætte en ny Boligkommission, det tror jeg ikke vil føre til noget, men jeg tror, han vil drage stor Nytte af at samle 3—4—5 i dette Spørgsmaal virkelig kyndige og handledygtige Mænd om sig og lade dem prøve paa, om det ikke er dem muligt at finde Vej

ud af den Vanskelighed, vi her staar overfor. Før eller senere maa Nationen dog til at tage sig af det, jo længere Tid der gaar, jo flere Aar der gaar, inden vi faar Boligforholdene ført à jour, des vanskeligere vil det blive, for vi kan let komme i den Situation, at vi ikke har Byggehaandværkere nok, og man kan ikke være blind for, at det lader sig ikke gøre i en Haandevending at oplære Folk til Murere [og Tømrere] til Opførelsen af saadanne Huse, som vore Byggeforskrifter kræver.

Et andet Forhold, jeg gerne vil henvende Regeringens Opmærksomhed stærkt paa, er de høje Priser paa Varer i Butikkerne. Der kan jo, saaledes som Import-, Engros- og Fabrikationspriserne ligger, ikke være Tvivl om, at Prisniveauet ikke er bragt saa langt ned, som det skulde være, og Regeringen har jo gjort det til sit Program at bringe os Prisfaldet. Regeringen har sagt, at den vil ikke være med til at træffe Foranstaltninger, der lukkede Prisfaldet ude. Men hvorfor vil den saa ikke være med til at træffe Foranstaltninger, der kan lukke Prisfaldet ind, hvorfor forholder den sig uvirksom, naar den dog maa erkende — og den har erkendt det, navnlig gennem de Taler, der er holdt af Ministre i denne Sommer —, at Priserne i Butikkerne er for høje. De Taler, som Landbrugsministeren har holdt, er et stærkt Vidnesbyrd om, at Ministeriet forstaaer, at Prisfaldet ikke er kommet Befolkningen til gode. Man har altsaa ikke villet lukke Prisfaldet ind. At man ikke har villet lukke det ude, synes egentlig at være ret ligegyldigt i denne Sammenhæng, naar man ikke vil gøre noget for at hjælpe Prisfaldet frem, saaledes at det kan komme Befolkningen til gode. Der er ingen Tvivl om, at jo hurtigere vi kan komme dertil, jo nærmere vi kan komme til et normalt Prisleje, des lettere vil vi komme over Vanskelighederne. Det afgørende er ikke, at vi kommer ned til de samme Priser, som vi havde i 1914; det afgørende i denne Sammenhæng er, at vi faar et fast Prisleje. Nu har vi faaet en privat Priskontrol-Kommission. Den høje Regering har skudt Sagen fra sig, og nogle Damer og Herrer har dannet en privat Priskontrol-Kommission, og i Erkendelse af, at Forholdene er gale, er Erhvervene gaaet med dertil. Jeg nærer ikke